

KLASİK GİTAR EĞİTİMİNİN BOYUTLARI

Cansel ŞENOĞLU ÖNDER*

Prof. Gökay YILDIZ**

ÖZET

Köklü tarihi, çok sesli müziğe elverişliliği, ses güzelliği, kolay taşınabilirliği ve kolay alınabilirliği ile zaman içerisinde popüler olmuş olan klasik gitar; geçmişten günümüze müzik eğitimi veren tüm eğitim-öğretim ortamlarında sıkça tercih edilen bir enstrüman olmuştur.

Klasik gitar eğitiminin uygulandığı tüm eğitim-öğretim ortamlarında eğitim düzeyleri farklılık gösterebilir. Ancak temel eğitimin, klasik gitar eğitimi veren bütün kurumlarda aynı bilinçte ve titizlikle uygulanması önemlidir.

Klasik gitar eğitimi, öğrencilere; çalım teknik ve teorik bilgilerinin; eşlik yapabilme, kendi kendini yönlendirebilme ve yönetebilme, müzikal bakış açısı altında yorumlayabilme becerilerinin ve bilinçli şekilde uygulanacak bir çalışma alışkanlığının programlı, disiplinli şekilde kazandırıldığı bir süreçtir.

Bu sürecin verimliliğini etkileyen en temel ve önemli faktörler ise öğretmen, öğrenci ve uygulanacak eğitimi-öğretim programıdır.

Bu çalışmada klasik gitar eğitiminin boyutları; enstrüman için gerekli pozisyonun sağlanması, deşifre-eser tanıma, düzenli çalışma ve çalışma disiplini, çok sesli müzik icrasında azgiyi duyma-anlama-duyurma, farkında olarak çalma, teknik yeterlilik ve müzikal yorum konu başlıkları altında incelenmiş; eğitim sürecini etkileyen öğretmen, öğrenci ve eğitim-öğretim programı faktörleri ve bu faktörlerin klasik gitar eğitimine etkileri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, Klasik Gitar, Klasik Gitar Eğitimi

ABSTRACT

Classical guitar, which has been popular in time by means of its long-established history, suitability for polyphony, highness of sound, portability and purchasability easily, has been most-preferred instrument in all music training environment from the past to the present.

The level of education may show difference in all training environment where classical guitar education is applied. However, the application of basic training in all institutions which give classical guitar education with the same conscious and accuracy is important.

* MAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi ABD. Yüksek Lisans Öğrencisi

** MAKÜ Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD. Öğretim Üyesi

Classical guitar training is a process in which the students get the technical and theoretical knowledge of playing, the abilities of accompanist, self-directing, self-controlling, interpreting through musical point of view and the habit of studying which will be applied consciously in a scheduled and disciplined way.

The most basic and important factors which affect the efficiency of this process are teacher, student and curriculum which will be applied.

In the present study, the dimensions of classical guitar education has been analyzed under the headings of providing the necessary position for the instrument, decoding-work recognition, systematic studying and discipline of studying, hearing-comprehension-make hearing the melody in the interpretation of polyphonic music, playing consciously, technical sufficiency and musical interpretation. In addition, the factors of teacher, student and curriculum which affect the process of education and the effects of these factors on classical guitar education has been dwelled on.

Key Words: Musci Education, Ciassical Guitar, Classical Guitar Education

1.GİRİŞ

Çok sesli müziğe uygunluğu, ses güzelliği ve kolay taşınabilirliği sayesinde zaman içerisinde popüler olmuş olan klasik gitar, müzik eğitiminde de sıkça tercih edilen bir enstrüman haline gelmiştir. Bu durum Güzel Sanatlar Liseleri, Konservatuvarlar, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzikoloji, Müzik Bilimleri Bölümleri'nde ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Özel Müzik Kursları'nda verilen klasik gitar eğitiminin daha ayrıntılı düşünülerek uygulanması gerekliliğini ortaya çıkartmıştır. Klasik gitar eğitiminin uygulandığı tüm bu eğitim-öğretim ortamlarında, eğitim seviyesi ve düzeyi farklılıklar gösterebilir. Ancak temel eğitim, tüm bu ortamlarda, genel hatları ile, aynı şekilde ve titizlikte verilmeli, uygulanmalıdır.

Çok sesliliğe en elverişli çalgılardan birisi gitardır. Eğitim müziğinde piyano ile birlikte, çoksesli duygunun geliştirilmesi, yerleştirilmesi ve sevdirmesine katkıları olacak bir güce sahiptir. Bu nedenle, eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinin tümünde gitarın akademik düzeyde eğitiminin daha ciddi boyutta ele alınması gerekmektedir (Yöndem, 1992, S.5).

Çalgı eğitimi ve çalgı eğitiminin bir parçası olan klasik gitar eğitimi; öğrencilere çalım tekniklerini öğreterek gitarı çalabilme, eşlik yapabilme, gitar çalmayı öğretebilme becerilerini kazandırmak için sistemli, planlı işlenen bir süreçtir. Öğrencilerin estetik anlayış ve müzikalite sahibi bireyler olmalarına, bu sayede müzikal kimlik kazanmalarına, kendilerini müzik yoluyla ifade edebilmelerine rehberlik etmesinden dolayı, bu sürecin titizlikle uygulanması şarttır.

Bu süreç içerisinde; gitar için doğru oturuş ve gitarı doğru tutuş, klasik gitar tarihi bilgisi, teknik bilgi ve beceri, deşifre yapma, düzenli-disiplinli çalışma, eserin ezgisini ve eşliğini ayırdetme, bilinçli bir şekilde çalışma ve müzikal yorum yapabilecek gerekli alt yapıya sahip

olma, klasik gitar repertuarını tanıma, dinleme, öğrencilere kazandırılması gereken temel davranışlardandır.

Klasik gitar eğitiminde başarıyı etkileyen en önemli faktörler; eğitim-öğretim programı, öğretmen ve öğrencidir. Öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar üstünde, iyi düşünülerek hazırlanmış ve bireysel farklılıklara göre değiştirilebilecek esneklikte uygulanacak bir eğitim-öğretim programının, öğretmenin önünde bir kılavuz olarak bulunması, eğitim-öğretim sürecini başarıya götürmesi açısından oldukça önemlidir. Bu süreç; programı uygulayacak yeterli teknik, müzikal ve pedagojik bilgi sahibi bir öğretmen ve fiziki durumu uygun, müzikal algılama ve yeteneği olan, çalgısını seven, başarılı olmak için düzenli, disiplinli çalışan bir öğrenci profili ile başarıya ulaşabilir.

2. KLASİK GİTAR EĞİTİMİ

“Müzik Eğitimi; bireyin genel ve müziksel davranışlarında kendi yaşantıları yolu ile kasıtlı olarak istendik davranışlar oluşturma sürecidir” (Uçan, 2005, S.40). Tarman (1996, S.10), müzik eğitiminin bir parçası olarak çalgı eğitimini; “bireyin çalgı çalmaya yönelik davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimler meydana getirme süreci” olarak tanımlamıştır. Çalgı öğrenme ise, “yaşantı ürünü, çalgı çalmaya yönelik kalıcı izli davranış değişikliğidir” (Tarman, 1997, S.1).

Tüm bu tanımlardan yola çıkarak Kanneçi (2005, S.7) gitar eğitimini; “temelde çalgıyı tanıma, çalma ve kullanmayı öğrenerek, form bilgileri ışığında müzik eserlerinde bestecinin isteklerini icra etmek için davranış kazandırma süreci” olarak tanımlamıştır. Bu tanımın ilk amacı olan çalgıyı tanıma; gitar tarihi, gitarın fiziksel yapısı, klasik gitar için doğru oturuş ve gitarı doğru tutuş bilgileri ile temellenir.

Çalma ve çalgıyı kullanmayı öğrenme; temel klasik gitar bilgi ve tekniklerinin (sağ-sol el parmaklar arası koordinasyon, arpej, tirando, apoyando, bare, pizzicato, tremolo, flajole, legato vb.) bilinçli bir şekilde, düzenli çalışma sonucu kazandırılmasıyla gerçekleşir. Teknik; çalgıyı iyi çalmak için bir araçtır, bundan dolayı teknik bilgilerin öğrencilere doğru aktarılması ve bu bilgilerin öğrenciler tarafından tekrar edilerek düzenli çalışılması, klasik gitarın iyi ve rahat bir şekilde çalınmasını sağlayacaktır.

Eseri yorum açısından birbirinden ayıran ve eser hakkında ön bilgi veren en önemli göstergelerden biri eserin formudur.

Müzik yapan kimselerin (yöneticiler, çalıcılar, söyleyiciler) eserin formunu iyi bilmesi zorunludur. Bir eserin anlaşılır ve güzel bir şekilde seslendirilmesi (yorumu), o eserin özelliklerini ve yapısını iyice bilmekle mümkün olabilir (Cangal, 2004, S.2).

Gitar eğitiminde de form bilgilerinin verilmesi ile birlikte, çeşitli formlarda (saraband, bouree, allemand, gigue, menuet, pavane, sonat, vals, prelud, milonga vs.) eserlerin çalışılması ve bu bilgiler ışığında müzikal yorumun öğrencilere kazandırılması sağlanabilir.

Çok sesliliğe uygunluğu sayesinde hem eşlik hem de solo çalgı olarak icra edilebilen klasik gitarın eğitim sürecinde, öğrencilerin her iki alanda da bilgi sahibi olmaları ve bu bilgileri gitar üzerinde uygulayabilmeleri sağlanmalıdır. Bunun için öğrencilere çok sesli müzik anlayışı ve gitar müziği kültürünün de kazandırılmasında yarar vardır.

Öğrencilerin bireysel çalışma sorumluluklarının farkına varmalarını, araştırmacı, yeni eserlere meraklı, yaratıcı, kendi kendilerini ve başkalarını eğitmeye hazır olmalarını sağlamak da gitar eğitiminin amaçlarındandır. Öğretmenler, öğrencileri bilgileri doğrultusunda serbest bırakıp, yeni eserleri istekle çalışmalarına ön ayak olmalı, öğrencilerinin yaratıcılıklarını desteklemelilerdir.

Uslu (1999, S.42), “Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde A.G.S.L. Müzik Bölümlerinin Önemi” isimli makalesinde çalgı eğitimi ve çalgı eğitimciliğinin birbirine etkisi üzerine şunları söylemiştir:

Çalgı eğitimi yapılan ve çalgı eğitimcisi yetiştirilen ortamlarda, nitelik konusu öncelikli olarak önemsenmelidir. Öyleyse, iyi çalgı eğitimcisi yetiştirmenin, iyi çalgı eğitimi ve öğretimiyle ilişkili olduğu bilinmelidir. Çalgı eğitimciliğinde, bir öğretici için edinilmesi gereken bilgi ve davranışların kazanılması da iyi çalgı eğitimcisi olmaya etki eden diğer önemli konulardandır.

Bu bakımdan klasik gitar eğitiminde de öğrencilerin; gitarın sadece nasıl çalınacağı değil, nasıl öğretilceği konusunda da bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri önemlidir.

Klasik gitar eğitim sürecini etkileyen en önemli faktörler; eğitim-öğretim programı, öğretmen ve öğrencidir.

2.1. Klasik Gitar Eğitiminde Eğitim-Öğretim Programı

Müzik hem sanattır, hem bilim. Dolayısıyla hem duygusal olarak algılanabilmeli, hem de akıl ile kavranabilmelidir. Herhangi bir sanat ya da bilim dalındaki gibi müzikte de, bilgeliğe ve ustalığa giden yolda “kestirmeler” yoktur (Karolyi, 1996, S.7).

Çalgı eğitiminin bir boyutu olan klasik gitar eğitimi; belirli bir amaç ve süreç içerisinde, öğrenci- öğretmen arasındaki bilgi alışverişi ile bireysel olarak uygulanır. Gitar çalmayı öğrenebilme, gitar çalmayı geliştirebilme, çalgıyı etkin kullanabilme basamaklarını gerçekleştirecek şekilde yürütülen bu eğitim süreci içerisinde; gitar eğitimine yönelik bilgi, beceri ve teknikler öğrenilmekte ve uygulanmakta; öğrencilerin klasik gitar müziği dinleme, müziği anlama, müziği yorumlama ve müzik bilgisi oluşturma gibi davranışları da gelişmektedir. Bu

sürecin doğru, verimli gerçekleşmesi, öğrencinin çalgı çalmayı geliştirebilmesi ve çalgısında düzenli bir şekilde ilerlemesi, iyi hazırlanmış bir eğitim-öğretim programına bağlıdır.

“Program; eğitim sürecinin amacını, boyutlarını, bölümlerini, hedeflerini, içeriğini, yöntemlerini, araç gereçlerini, süresini, sonuçlarını ve bütün bunlar arasındaki ilişkileri kapsayan işlevsel bir bütündür” (Uçan, 2002, S.128). Hedeflenen gelişmelerin etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için, programlı bir gitar öğretiminin uygulanması son derece önemlidir. “Programı olmayan, programa yön vermeyen veya programa dayanmayan bir eğitim süreci yeterince tutarlı kılınamaz, gereğince etkili ve verimli olamaz, beklenen başarılı sonucu veremez” (Uçan, 2002, S.126).

Bireysel olarak yapılan çalgı derslerinde öğretmenin her öğrencisi bir sınıftır ve her öğrencinin çalgı çalmayı öğrenmekle ilgili yeteneği, fiziksel yeterliliği aynı olamayacağı için öğrencileri ayrı ayrı ele almak ve bu açıdan bakmak zorunluluğu vardır (Çilden, 2006, s.544).

Klasik gitar eğitimi de bireysel özellik ve gelişimlere göre şekillenir. Bu nedenle öğretim programı uygulamalarında, belirlenen hedeflerde bu özellik ve gelişimlere göre değişiklikler olabilir. Bu hedeflerin, hem genel hem de özel durumlarda uygulanması için esnek bir şekilde belirlenmesinde yarar vardır.

Saraç (1997, S.23), “Müzik Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Eğitim Programlarının Yeri ve Önemi” isimli makalesinde bireysel farklılıkların, çalgı eğitim programına yansıtılması gerekliliğine şöyle değinmiştir:

Çalgı eğitiminde, öğrencinin müziksel yaşantıları, davranış kazanma ve kazanılan davranışı sergilemede bireyin bilişsel, duyuşsal özelliklerinin yanı sıra devinışsel alandaki yetenekleri ile performansı dikkate alınmalı ve çalgı öğretim programları buna göre oluşturulmalıdır.

Bireysel farklılıklardan dolayı öğrenciler birbirlerinden farklı seviyelerde bulunabilirler. Her öğrencinin aynı performansı göstermesi beklenemez, bu nedenle tüm öğrencilere tek bir program uygulanması başarısızlıkla sonuçlanabilir.

Çilden (2006, S.543), “Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İncelenmesi” isimli makalesinde çalgı eğitim-öğretim programı konusuna şöyle değinmektedir:

Basamakların her öğrenci için çok iyi planlanıp değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla, hiçbir basamak atlamadan verilmesi büyük önem taşımaktadır. Aksi halde çalgı çalma, bir disiplin olmaktan çıkarak öğrencinin teknik sorunlarla boğuştuğu ve giderek dağ gibi büyüyen sorunlar silsilesi olmaya başlamaktadır.

Öğrencilere; kendi kendini eğitebilme ve bilgiyi başkalarına öğretebilme becerilerinin kazandırılması için, eğitim-öğretim programlarında bu hedeflere yönelik çalışmalara da yer

verilmesinde yarar vardır. Özellikle müzik eğitimcisi yetiştiren Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Bölümleri'nde bu hedefleri de kapsayan bir "klasik gitar eğitim-öğretim programı"nın oluşturulması yararlı olacaktır. Çünkü müzik eğitimcisinin en temel vasıflarından biri çalgı eğitimciliğidir.

2.2. Klasik Gitar Eğitiminde Öğretmenin Rolü

Eğitimin başarısını, niteliğini belirleyen en önemli faktör öğretmendir. Konusuna hakim, alanında uzman, araştırmacı, yenilikçi, öğrenciler üzerinde etkili, öğrenciler ile iletişimde başarılı olmak, öğreteceği konuyu nasıl aktaracağını bilmek ve bu konuları planlamak iyi bir öğretmenin sahip olması gereken özelliklerdir.

Öğretmen, öğrencilerini gitar çalma konusunda etkileyecek, yönlendirecek en önemli kişidir. Bu nedenle öğretmenin sorumluluğu büyüktür. "Öğrencisini düzenli ve çok çalışarak neler yapabileceği konusunda bilinçlendirmek, onu topluluk karşısında neler yapması gerektiği konusunda bilgi ve tecrübeleri oranında öğrencisine katkıda bulunmak vb. konular çalgı eğitimcisi aracılığıyla çalgı eğitimini destekleyici etkenlerdendir" (Uslu, 1997, S.32).

Günümüzde klasik müzik, popüler müziğin geniş kitleler tarafından kabul görmesi ile arka planda kalmıştır. Klasik gitar öğretmeni, klasik gitar eğitiminin amacına ulaşması için ilk olarak, öğrencilere klasik gitar müziğini tanıtmalı, bu müziği sevmelerini sağlamalı ve onlarda, bu müziği icra etme isteği uyandırmalı, onları özendirmelidir.

İyi bir klasik gitar öğretmeni; çalgısına, bilgi ve uygulama alanlarında hakim olmalıdır. Öğrencilere aktarılabilecek teknik bilgilere sahip olmalı, bu bilgileri öğrencilere anlaşılır şekilde izah edebilmeli ve uygulamalı olarak gösterebilecek yeterlilikte olmalıdır. "Yetkili bir öğretmenin canlı örnekleri ve eleştirileri olmadan müzikal gelişimin olması beklenemez" (Otacıoğlu, 2005, S.3). Elmas (1994, S.94) iyi bir gitar öğretmeni; "konusuna hakim, pedagojik bilgisi olan, öğrencisine güven vererek yol gösteren bir kişilikte olmalı; müziği ve çalgıyı sevdirmeli, yönlendirmeli, öğrenci öğretmeninden bir şeyler öğrendiğini, kendisini geliştirebileceğini hissetmelidir" şeklinde tanımlamıştır.

Öğrencilerin çalgılarını çalma düzeyi birbirinden farklılık gösterebilir. Bu farklılıklar, öğrencilerin el-parmak yapısı, müzikal yeteneği, müzikal algılama düzeyi, bireysel çalışma düzen ve disiplini ile ortaya çıkar. Bu nedenle iyi bir klasik gitar öğretmenin, öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerini göz önünde tutarak, fiziksel, karakteristik özelliklerini bilmesinde, takip etmesinde ve öğrencilerinin bu özellikleri doğrultusunda klasik gitar eğitiminde uyguladığı programa yön vermesinde yarar vardır.

2.3. Klasik Gitar Eğitiminde Öğrenci

Çalgı eğitiminde müzikal yetenek, en temel gerekliliktir. Tarman (2006, S.28) müzik yeteneğini; "müziksel işitme-ayırimsama, müziksel okuma-yazma ve müziksel söyleme-çalma

becerilerinden bir ya da birkaçına ilişkin devinişsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlar bütünü” olarak tanımlamıştır. Çalgı eğitimi de bu davranışlara sahip olan, çalgıya fiziki açıdan uygun (özellikle el yapısı, parmaklar ve tırnaklar) müzikal yeteneğe ve algılamaya sahip bireylerle, düzenli ve disiplinli bir şekilde uygulandığı takdirde amacına ulaşır.

Herkes belli bir yere kadar bir şeyler yapabilir ama iyi gitar çalabilmek için yetenek şarttır. İyi bir müzik kulağı, sağlam bir ritim duygusu ilerlemeyi çabuklaştırır (Elmas, 1994, S.91).

Ancak yetenek; düzen ve disiplin ile çalışıldığı takdirde gelişebilir, gerçek ilerleme sağlanabilir, aksi durumda eğitim başarısızlıkla sonuçlanır. “Müzikte yetenekli olmak, çalgısında kolay yapabilirliğe sahip olmak elbette çok önemli bir özelliktir ancak bu yetilere sahip olmak tek başına bir şey ifade etmez” (Şendurur, 2001, S.161). Bu nedenle öğrenciler, kişisel sorumluluklarının bilincinde olarak enstrümanlarına düzenli-disiplinli çalışmalıdırlar.

Enstrümanı iyi çalmak; düzenli ve disiplinli bir çalışma ile gerçekleşir. Düzenli ve disiplinli bir çalışma ise eğitimcilerin yol göstericiliği ile oluşup, öğrencilerin günlük, bireysel çalışmaları ile gerçekleşir. Bu nedenle klasik gitar öğrencilerinin; çalgı bilgisine sahip ve çalgısına hakim olmak için, bireysel çalışmalarını sistemli bir şekilde yerine getirmelerinde yarar vardır. “Gitar öğrenmek isteyen kişi bilinçli ve sistemli bir çalışma alışkanlığına sahip olmalı, hırslı ve kararlı olarak sabırla çalışmalıdır” (Elmas, 1994, S.91). Öğrenciler, günlük çalışmalarının gerekliliğinin farkında olmalı ve bireysel çalışmalarını bir sisteme sokmalıdırlar. Günlük çalışmalar ve bu çalışmaların süresi zoraki değil istekle olmalıdır. Çünkü gitarı öğrenebilmek için öncelikle, gitarı sevmek ve öğrenmeyi istemek gerekir. “Öğrenci sadece çalmak veya sınıf geçmek için çalışmaması gerektiğine inandırılmalıdır” (Otacıoğlu, 2005, S.6).

Klasik gitar eğitimi çok sesli gitar müziği eserleri ile uygulandığı için öğrenciler bu müziğe açık ve araştırmacı, ayrıca iyi birer dinleyici olmalıdırlar. Yaptığı müziği sevmeyen ya da dinlemeyen, müzik üzerine düşünmeyen, müzikal bakış açısına sahip olmayan bir bireyin eser çalımı, düz ve yorumsuz bir icra ile sonuçlanır. Bu nedenle öğrencilerin, çok sesli müzik eserlerini ve klasik gitar müziğini dinlemeleri ve incelemelerinde yarar vardır.

3. KLASİK GİTAR EĞİTİMİNİN BOYUTLARI

Klasik gitar eğitimi; temel, teknik ve teorik bilgilerin, çalışma disiplininin, kendi kendini yönlendirebilme, yönetebilme becerilerinin programlı, disiplinli ve bilinçli şekilde kazandırıldığı bir süreçtir. Bu sürecin ilk aşaması, gitar için gerekli pozisyonun doğru bir şekilde gerçekleştirilmesidir. Ardından parmaklarda esnekliğin ve sağ-sol el arasında koordinasyonun sağlanması, çalım teknikleri, eser çalışma yöntemleri, çalışma disiplini, eser dinleme ve yorumlama gibi temel davranış ve alışkanlıkların kazandırılması gelir.

3.1. Klasik Gitar İçin Doğru Oturuş ve Klasik Gitarı Doğru Tutuş

Her enstrümanda olduğu gibi klasik gitarı iyi çalabilmek ve gitara hakim olabilmek için öğrencilere kazandırılması gereken en temel davranış, klasik gitar için doğru oturuş ve gitarı doğru tutuş bilgisidir. Bu bilgi, öğrencinin performansını arttırdığı gibi vücut sağlığı için de oldukça önemlidir.

Klasik gitar genel oturuş-tutuş pozisyonu; çalan kişinin enstrümanını en iyi şekilde kavraması, kullanılan teknikleri en rahat şekilde icra edebilmesi için düşünülmüş, insan anatomisine ve enstrümanın fiziki yapısına uyumu dikkate alınarak benimsenmiş ve uygulanmıştır. Ancak, bu aş

getirilmelidir. Çünkü, eserler üzerinde yazan duateler yerine yeni ve farklı duateler düşünmek, öğrencinin enstrüman ve klavye hakimiyetini arttıracacağı gibi öğrenciye çalım, ifade kolaylığı da sağlar.

Tüm bu aşamaların yol göstericisi, klasik gitar öğretmenleridir. Öğretmenler, öğrencilerin deşifre gelişimleri için, öğrencilerin teknik seviyelerine, bilgilerine uygun eserler/etütler hazırlamalı ve sıklıkla yeni eserler deşifre etmelerini sağlamalıdır. “Öğrencinin başarısını geliştirmek için uygun kitaplardan geniş bir repertuar oluşturmak, gelişmenin her aşamasında öğretmenin en zorunlu görevidir” (Brown, 1996, S.36).

Deşifresi gelişmiş bir öğrencinin çalgı hakimiyeti gelişir ve öğrenci karşısına çıkan yeni eserleri rahatlıkla, kısa zaman içinde okuyabilir, çalabilir. Bu sayede bu öğrencilerin repertuarları da geniş olur. Bu nedenle deşifre ve eser tanıma aşaması, gitar öğretmenlerinin ve öğrencilerinin, üzerinde titizlikle durması gereken konulardan biri olarak sayılabilir.

3.3. Düzenli Çalışma ve Çalışma Disiplini

Klasik gitar çalmak için de müzikal yetenek ve çalgı yeteneği şarttır. Ancak, sadece yetenek ile bir yere kadar ilerleme sağlanabilir. Öğrencilerin, yeteneklerinin farkında olup bu yeteneklerini geliştirmek için sistemli çalışmaları, eğitimin kalitesini arttıracacağı gibi öğrencilerin ilerlemelerini de hızlandırır.

Klasik gitar çalmayı öğrenmek, bir mucize ya da ilhamla olacak bir olay değildir. Ancak devamlı çalışmak ve pratik yapmakla mümkün olabilir (Elmas, 1994, S.92).

Öğrencilerin her gün düzenli olarak çalışmalarında fayda vardır. Çalışmanın süresinden çok içeriği önemlidir. Bilinçli, düzenli ve amaca yönelik yapılan günlük çalışmalar verimli ve geliştirici olur. Günlük çalışmaların düzenli yapılmayıp bir çalışma sürecinde saatlerce uygulanması yararlı olmaz. Çünkü parmaklar gitardan soğur bu da çalımı ve çalanı olumsuz etkiler. “Muntazam günlük çalışmalar parmakları formda tutacaktır” (Elmas, 1994, S.92). Tüm enstrümanlarda olduğu gibi klasik gitar çalışmalarında da günlük çalışmalara önem verilmesi, tutarlı bir gelişim için yararlıdır. Pratiğin süresinden çok, önemli olan pratiğin programlı olmasıdır. “Her gün belli bir süre ayrılmalı, her çalışmada gam, arpej ve değişik teknik çalışmalara yer verilmelidir” (Elmas, 1994, S.92).

Düzenli ve disiplinli bir çalışma eğitimcilerin yol göstericiliği ile oluşup, öğrencilerin bireysel çalışmaları ile gelişir. Özmenteş (2005, S.94), “Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi” isimli makalesinde öğrencilerin bireysel çalışma süreci ile ilgili şunları söylemiştir:

Çalgı eğitimcileri; çalgı eğitimi sürecinde öğrencilerinin çalgılarını en doğru biçimde çalmaları için, onlara doğru çalgı tekniklerini öğretmeli, öğrencinin bireysel olarak çalgı çalışma sürecinde ne şekilde çalışması gerektiğinin önemle üzerinde durmalıdır.

Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerinin eksikliklerini göz önünde tutarak onların bireysel çalışma düzenlerine yön vermelidirler.

Öğrencilerin günlük çalışmalarında; teknik egzersiz ve etütlere, eser tekrarına ve deşifre çalışmalarına yer vermelerinde yarar vardır. Egzersiz ve etüt; enstrüman ve eser çalmanın temellerini oluşturur. Aynı zamanda deşifreyi ve çalışma aşamasını kolaylaştırması, hızlandırması bakımından oldukça yararlıdır. “Öğrenci çalıştığı etütlerin hangi güçlükleri yenmek amacıyla yazıldığını bilmelidir” (Fenmen, 1997, S.29). Egzersiz ve etütler belirli teknik alışkanlıkların kazandırılması için çalışılır. Bu nedenle enstrüman çalan her kişinin, çalıştığı eser içerisinde bulunan tekniklere yönelik egzersiz ve etüt çalışmasında yarar vardır. Bu çalışmaların yapılması ile öğrenciler; çalışacakları esere hazır bulunarak, eserin çalımını daha kolay, hem efor hem de zamanlarını boşa harcamadan gerçekleştirebilirler. “Etütler üzerine devamlı çalışmak, nota okumakta olduğu kadar klavye tekniğini geliştirmek için de önemlidir” (Otacıoğlu, 2005, S.3).

Öğrenciler bireysel çalışmalarında, çalışılan eserin zor olan bölümleri üzerine yoğunlaşarak çalışmak yerine, yaptıkları her hatada eseri baştan alma eğilimi içerisinde olabilirler. Bu durum ise o eserin giriş bölümünün çok iyi çalınıp zor olan bölümlerinin hatalı ya da daha yavaş çalınması ile sonuçlanabilir.

Eserin çalışılmaya başlanmasına genellikle baştan değil, en zor bölümüyle, çoğunlukla modülasyonların olduğu kısımlar ya da gelişme bölümleriyle başlanmasında yarar vardır. Çalışırken sürekli baştan almak, başlangıcın daha iyi tanınması ve çalınmasına neden olabilir. Sonucunda da eserlerin zor olan bölümlerine iyi hazırlanılmamış olunur (Şen, 2002, S.91).

Bu sorunun yaşanmaması için öğretmenlerin, öğrencilerinin eser içerisinde zorlandıkları bölümler üzerinde çalışmalarını sağlamalarında yarar vardır. Sorun yaşanan bölümleri vakit kaybetmeden ve üzerinde daha fazla yoğunlaşarak gidermek için, bu ölçüler eserden ayrı çalış

öğrencilerin, çalıştığı eseri hatasız çalmadan ezbere çalışma yoluna gitmemelerinde ve eseri notalarıyla çalışmalarında fayda vardır.

3.4. Çok Sesli Müzik İcrasında Ezgiyi Duyuma-Anlama-Duyurma

“Çalgı eğitiminde çok sesliliğe dayalı bir eğitimin tercih edilerek, titizlikle uygulanması bu eğitimin kalitesine olumlu biçimde yansıtacaktır” (Uslu, 2006, S.3). Klasik gitarın çok sesliliğe elverişli bir enstrüman olmasından dolayı, eğitiminde de çok sesli gitar müziği temel alınır. Çok sesli klasik gitar eserlerinin icrasında, ezginin duyulma ve duyurulması ile ilgili sorunlar oluşabilir. Bunların başında ise icra edilen eserin ezgisinin, eşlik içerisinde kaybolması gelir. Bu sorunlar, icra edilen eserin deşifre ve çalım aşamasının titizlikle çalışılması ile giderilebilir. Öğrencilerin eser çalışırken, öncelikle eserin ezgisini ve eşliğini birbirinden ayırmaları, ezgiyi anlamak için çalışmalar yapmaları, eserin doğru çalımını ve yorumu için yararlı olacaktır. Eserin doğru, anlaşılır bir şekilde çalınmasını sağlayabilecek bu çalışmalar; ezginin solfejini yapılması, çalınması ya da ezginin işaretlenerek belirlenmesi şeklinde uygulanabilir. Ezginin anlaşılmasının ardından, eşlik ve ezgi-eşlik arasındaki dengenin kurulması üzerine çalışılmalıdır.

Ezgi ve eşlik üzerine ayrıntılı bir çalışmanın ardından, öğrencilerin çalım sırasında, ezgiyi eşlik içerisinde ön plana çıkarmak üzere çalışması gerekir. Bu durum ise sağ el parmakların (solaklar için sol el), ezginin çalındığı tellere daha kuvvetli vurması ile gerçekleşir. Elmas (1994, S.93-94), “Sorularla Gitar” isimli kitabında ezgi-eşlik arasında ki dengenin sağlanmasına ilişkin şunları söylemiştir:

Çok sesli bir parçanın çalınması esnasında iki elin parmaklarına da büyük görevler düşmektedir. Sol el parmakları bazen basılı kalmakta, hareket etmekte ve sap üzerinde pozisyonlara göre ritmi aksatmadan yerini bulmak zorunda kalmaktadır. Bu arada da sağ el parmaklarının vuruş gücü ayarlanarak çok seslilik içerisinde bazı notaların ön plana çıkıp bazılarının geride kalması dengelenmektedir.

Çok sesliliğin devamlılığının sağlanması için dikkat edilmesi gereken noktalardan biri de tutan seslerdir. Klasik gitarda çok sesli bir eserin çalımında öğrencilerin öncelikle ezgi ya da eşlikte bulunan tutan seslere dikkat etmeleri, sağ-sol el parmaklarını dikkatle yönlendirmeleri ve kullanmaları gerekmektedir. Gitarın yapısı itibarıyla tutan seslerin tınlama sürelerini parmaklar sağlar. Sol el parmakların kuvvetlice basması ve nota süresince perdeden kalkmaması gerekir. Öğrenciler, pozisyon geçişlerinde tüm parmaklarını istem dışı bir şekilde basacağı perdeler aynı anda yerleştirme eğilimi gösterebilirler. Ancak bu durum, müziğin devamlılığını yok ettiği gibi, tutan seslerinde yok sayılarak yanlış çalım ile çok sesliliğin kesintiye uğramasına; parmaklarda yaşanacak en ufak bir güç kaybı, devam etmesi gereken seslerin kesilmesine, akıcılığın bozulması ile beraber yanlış ve eksik çalımına neden olur. Telli çalgı olmasından ötürü,

bu konunun üzerinde oldukça hassas çalışılmasının, notaların dikkatli okunmasının ve pozisyon geçişlerinin kontrollü bir şekilde uygulanmasının sağlanması yararlı olacaktır.

Çalınan eserin doğru, anlamlı ve anlaşılır bir şekilde icra edilmesi için bu çalışmaların titizlikle uygulanmasında yarar vardır. Çaldığı eserin ezgisini anlamayan ve duymayan bir yorumcu ezgiyi de duyuramaz. Duyuramadığı takdirde müziği de ortaya çıkaramaz.

Fenmen (1997, S.21), “Müzikçinin El Kitabı” isimli kitabında, eser içersinde ezginin duyulması ve duyurulmasının önemine şöyle değinmiştir:

Bir eseri ifade etmek, o eserin karakterini, ruhunu, anlamını belirtmektir, dinleyiciye duyurmaktır. Müzikçi eseri başkalarına hissettirebilmek için eseri önce kendisi anlamalı, güzel kısımları tanımlamalı, anlamını görmeli, cümleleri ortaya koyabilmeli, eşlik edici kısımları ikinci plana atabilmelidir. Yani çaldığı eseri, yalnız hissetmekle kalmayıp başkasına da duyurabilecek şekilde çalmalıdır.

Öğrencilerin, eserin ezgi ve eşliği üzerine çalışmaları gerektiği gibi cümleleme üzerine de durmaları gerekir. Her eser, müzik cümlelerinden oluşur ve müzikal ifade, bu müzik cümlelerini ortaya çıkarmakla anlam kazanır. Enstrüman çalan her kişinin çalıştığı eseri, cümlelere ayırıp, başlangıç ve bitişlerini kendi oluşturduğu yöntemlerle (işaretleme vb.) belirlemesi ve çalışması, eserin anlamının ortaya çıkması bakımından önemlidir. Aksi halde müzik, kağıt üzerinde yazan nota topluluğu olmaktan öteye gidemez. Müzik icra eden her kişi, doğru ifade için bu sorumluluğu hissetmeli ve bu yönde titizlikle çalışmalıdır.

3.5. Farkında Olarak Çalma

“Piyanistik organların beynin rehberliğini üstlenmesi yerine beynin bu rehberliği ele alması için eğitimde, çalışmada, beynin sürekli önde gitmesi gerekir” (Şen, 2002, S.108). Genellikle öğrenciler, eserlerine çalışırken düşünmeden, sadece parmaklarına pozisyonları alıştırmak üzere çalışırlar. Ancak bu tarzda bir çalışma akıl ve kontrolden yoksun olduğu için boş yere harcanmış zaman, efor ve emek ile sonuçlanır. Eserin çalınışında herhangi bir hata varsa, bu hatalar fark edilmeden pekişebilir. Bu şekilde alışkanlığa dönüşen hataların düzeltilmesi de uzun zaman ve emek alabilir.

Çalışmanın biricik amacı, az zamanda büyük sonuçlar elde etmektir. Bunun için öğrenci çalışırken her hareketini denetim altında tutmalı ve tüm dikkatini çalıştığı şeyler üzerine toplayarak kendisinin öğretmeni olmalıdır (Fenmen, 1997, S.30).

Klasik gitar; beyinden gelen komutlar aracılığı ile el-parmaklarla çalınan bir enstrümandır. Önemli olan bu komutların, çalan kişi tarafından parmaklarına doğru anda ve doğru yerde iletilmesidir. Bu da çalışılan eser üzerinde düşünerek gerçekleşir. Pozisyon geçişlerini uygulamadan önce, geçiş sırasında yapılacak hareketlerin düşünülmesi, elin nasıl bir şekle girip, hangi parmağın hangi hareketi ile geçişin uygulanması gerektiği planlanabilir ve ardından beynin kontrolü ile geçiş rahatlıkla gerçekleştirilebilir. Amaç ‘daha iyi, daha rahat nasıl

çalabilirim?’ sorusuna cevap bulmak olduğu için, öğretmenlerin öğrencilerini bu yönde bir çalışma şekline alıştırmaları, onların daha ileride kendilerini geliştirmeleri bakımından da yararlı olacaktır.

“Eserin çalışılma aşamasında düşüncenin (beynin) elden hızlı gitmesi, çalışmanın boşa gitmemesi ve boşa zaman tüketilmemesi bakımından şüphesiz önemlidir” (Şen, 2002, S.115). Düşünce; el ve parmaklardan bir adım önde olduğu takdirde öğrenci, daima bir sonraki pozisyona hazırlık yapmak için zaman kazanabilir. Bu sayede çalan kişi icrasını akıcı ve rahat şekilde gerçekleştirebilir. Ayrıca çalım sırasında ya da çalışmadan kaynaklanabilecek rahatsızlık ve sakatlıkların da önüne geçilmiş olunur.

3.6. Teknik Yeterlilik ve Müzikal Yorum

Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde teknik kelimesi; bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi; yol, yöntem, beceri olarak tanımlanmıştır. Her enstrümanın eğitiminde olduğu gibi klasik gitar eğitiminde de teknik; iyi çalmanın vazgeçilmez ögesidir.

Çimen (2003, S.175), “Çalgı Çalmaya Bağlı Fiziksel Rahatsızlıklar” isimli makalesinde esneklik, kas gücü ile ilgili şunları söylemiştir:

Çalgı çalma yoğun çaba ve konsantrasyon gerektiren oldukça karmaşık bir fiziksel ve zihinsel eylemdir. Bu nedenle çalıcının normal vücut fonksiyonlarını aşması, özel türde bir dayanıklılığa, esnekliğe ve kas gücüne sahip olması gerekir.

Esnekliğin ve kas gücünün artırılması düzenli egzersiz ve çalışmalarla doğru orantılıdır. Parmaklarda elde edilen esneklik, çalım rahatlığı sağlar. “Bir enstrüman çalmanın temelini oluşturan, sık tekrarlı hareketlerin başarısı ve rahatlığı bir anlamda kas esnekliğine bağlıdır” (Yağışan, 2002, S.188).

Eserlerin doğru çalımını için en temel teknik çalışma, sağ-sol el parmaklarının arasında koordinasyonunun sağlanmasıdır. “Koordinasyon; merkezi sinir sistemi ile kaslar arasında uyumlu çalışmadır” (Yağışan, 2002, S.190). Klasik gitar eğitiminde bu uyumun gerçekleşmesi için, iki el parmaklarının aynı anda hareket etmesi sağlanmalıdır. Sağ veya sol el parmaklarının bir diğerinden önce harekete geçmesi ve tele dokunması; sesin zamanından önce kesilmesine, duyurulamamasına neden olur.

İki el arasında koordinasyonun sağlanması, dikkatli ve titiz bir çalışma gerektirebilir. Bu nedenle öğretmenlerin, öğrencileri bu konuda telkin etmelerinde, öğrencilerin de, parmakları arasında koordinasyonu sağlamak için sabırla çalışmalarında yarar vardır.

Klasik gitar için gerekli oturuş ve gitarı tutuş aşamasının doğru uygulanması ile beraber diğer çalım teknikleri sırasıyla uygulanmalıdır. Bu teknik bilgiler; apayando, tirando, arpej, bare, legato, pizzicato, tremolo, flajole, golpe, tambora vs. olarak sıralanabilir. Klasik gitar öğretmenleri, tüm bu çalım tekniklerini öğrencilerine doğru zamanda öğretmeli; onlara, bu

teknikleri içeren egzersiz ve etütler vermelidirler. Öğretmenler, oluşabilecek hataları ve yanlış alışkanlıkları düzeltmek için bu çalışmalarını yakından takip etmeli ve öğrencilerin kendilerini kontrol etmeleri için onlara tavsiyelerde bulunmalıdırlar.

“Teknik kelimesi, çağdaş kavramıyla, yalnız güçlü, hızlı, kararlı parmakları değil, klavyedeki ses üretim kontrolünü de içerir” (Otacıoğlu, 2005, S.3). Teknik, eser icrası ve yorumu için bir araçtır. Bu nedenle teknik yeterlilik sağlanmadığı takdirde, müzikal yorum sınırlı kalır. Teknik yeterliliğin sağlanması ile öğrenciler, çaldıkları veya çalıştıkları eserlere hakim olabilirler ve bu eserleri rahat icra edebilmek için gerekli alt yapıyı sağlamış olurlar. Teknik bilgiler doğrultusunda öğrenciler, eser yorumlama üzerine çalışabilirler. “Çalgı çalmanın niteliğini, teknik beceriler kadar parçayı çalan kişinin esere kattığı yorumlar da belli etmektedir” (Özmenteş, 2005, S.94).

Yorum; “bir müzik parçasını kendine özgü bir duyarlılık ve teknikle çalma, söyleme” anlamına gelmektedir (TDK). Bu tanımdan yola çıkarak, bir eserin kişiye özgü yorumlanması için öncelikle o eserin öğrenci tarafından incelenmesi, içeriğinin anlaşılması ve özümsemesi gerekmektedir. “İçerik; bir sanatçının alıcılara vermek istediği iletidir, onlarda uyandırmak istediği kaygının kaynağıdır” (Erinç, 1998, S.21). Eseri çalan kişi de bu içeriği anlayıp yorumladığı takdirde eser, anlam kazanacaktır.

Özmenteş (2005, S.93), “Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi” isimli makalesinde öğrencilere müzikalitenin kazandırılmasına yönelik şunları söylemiştir:

Parçanın gerektirdiği müzikaliteyi anlamamış olan öğrencinin parçayı doğru ve müzikal olarak çalması oldukça güç görünmektedir. Bu aşamada öğrencinin parçayı çalmadan önce şarkı olarak söylemesi, parça içindeki cümleleri, nüansları ve parçanın karakteristik özelliklerini daha iyi anlaması ve özümsemesi açısından yararlı olabilir.

“Eserlerin nota, ritim, hız, gürlük terim ve işaretleri açısından uygun olarak seslendirilmesinin yanı sıra, parçanın müzikal yapısının da doğru olarak ortaya çıkarılması önem taşımaktadır” (Ercan, 2003, S.213). Gitar eğitiminde de öğretmenler, öğrencilerin eser çalışma, yorumlama süreçlerinde; teknik ve duate bilgilerini, nüans terimlerini öğretmek ve uygulama üzerine çalışmakla beraber öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkartmalarına yardımcı olmalıdırlar. “Bilgiler sadece entelektüel planda kalmayarak kişiliğin içinde özümseilir ve ruhla birlikte yoğrulur ve gelişir, derinlik kazanırsa kalplere ulaşabilir” (Şen, 2002, S.104). Gitar öğretmenlerinin öğrencilerini, çaldıkları eseri yorumlamaları, kişisel düşüncelerini esere özgürce yansıtılabilmeleri için cesaretlendirmelerinde yarar vardır. “Yorumlama kavramı, üstü kapalı biçimde icracıya zorunlu olarak kabul ettirilmiş bulunan ya da icracının kendi çalışmasıyla benimseyeceği sınırları akla getirir; işin püf noktası, müziği dinleyiciye aktarmaktır” (Stravinski, 2000, S.84).

Müzikaliteyi geliştirebilecek önemli çalışmalardan biri de toplu müzik uygulamalarıdır. Bu türlü çalışmalar öğrencilerin müzik dağarcığını, birlikte müzik yapabilme ve deşifre becerilerini geliştirebileceği gibi müzikalite gelişimlerine de katkı sağlar. Bu nedenle öğrenciler düzeylerine uygun eşlik, duo, trio vs. çalışmalarına teşvik edilmelidirler.

Çalgı eğitiminde öğrencilere doğru ve etkili müzik dinleme alışkanlıkları kazandırılmalı, çalgıyı çalarken veya toplu müzik yaparken öğrenci kendi yaptığı müziği ve ona eşlik eden kişileri dikkatle dinlemeyi öğrenmelidir. İşitme eğitimi çalgı eğitimiyle paralel olarak yürütülmeli, öğrencilere doğru bir ritim ve ton duygusu kazandırılmalıdır (Özmenteş, 2005, S.92).

Müzikal yorum; müzikal bilgi ve becerilerinin kazandırılmasının yanı sıra müzik dinleme, dinlediğini anlama ve müziği yaratıcı düşünce ile yorumlayarak gerçekleşir.

Dikkatli bir şekilde müzik dinleme; müzikalite kavramının gelişmesine katkı sağlayan önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle ilk derslerden itibaren öğrencilere ürettikleri sesleri ve kendi çalışmalarını eleştirel bir kulakla dinlemeleri öğretilmelidir (Ercan, 2003, S.214).

Bu sayede öğrenciler, müzikalite gelişimlerini kontrol edebilir ve hızla ilerletebilirler. Çünkü müzik dinlemek, müziği öğrenirken ve geliştirirken yapılması gereken temel davranışlardan biri olarak sayılabilir. Bir esere kişisel duyguları katmak için öncelikle kişinin; kendini dinlemesi, eleştirmesi ve yönlendirmesi gerekir. “Öğrenciler çalgılarını çalarken aktif çalıcılar oldukları kadar aktif dinleyiciler de olmalıdırlar” (Özmenteş, 2005, S.93). Ancak öğrenciler, çalıştıkları veya çaldıkları eseri icra ederken ‘doğru çalma stresi’ nden dolayı kendilerini dinlemeyi aksatabilirler. Şen (2002, S.91), “Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli” isimli kitabında, müzik icra eden kişilerin kendilerini dinlemelerinin yoruma etkisi üzerine şöyle değinmiştir:

Müzik; piyanisti sadece kulağa değil, tuşeye de yönelmeye zorunlu kılar. Çünkü hissedilenlerin kontrolü ve işitme kontrolü olmadığı zaman teknik ve müzikal yanıtlara neden olunur. Oysa hissetme ve işitme yerine piyanistler-özellikle de piyanist adayları- çoğu kez dikkatlerini klavyeye verirler. Dikkat bakmaya yöneldiğinde, hissetme ve işitme arka planda kalır.

Gitar öğretmenlerinin bu konu üzerine öğrencilerini telkin etmeleri, yönlendirmeleri ve çalıştırmaları yararlı olacaktır. Bu çalışmalar öğrencinin seviyesinin altında, kısa parçalar üzerinde uygulanabilir.

Klasik gitar öğretmenlerinin her derste, müzikalite ve yorum üzerine çalışmalara zaman ayırmasında yarar vardır. Ercan (2003, S.212), “Piyano Eğitiminde Müzikalite Kavramının Kazandırılması Açısından Genel Yaklaşımlar” isimli makalesinde öğretmenlerin derslerinde, yorum üzerine çalışmalara yer vermesinin önemine şöyle değinmektedir:

Öğretmen de zaman kısıtlı bile olsa, dersinde öğrencisinin müziği duygusal bir yolla sunmasına izin vermeli ve bu yolda öğrencisini özendirmelidir. Aksi halde öğrencinin müzik görüşleri dar, çalışı ise sıkıcı bir hale gelir.

Belirli aralıklarla, derslerin bir bölümü müzik dinleme etkinliğine ayrılabilir, çalışılan eserlerin, öğretmenden ve farklı gitaristlerden yorumları dinlenip incelenebilir. Öğretmen-öğrenci arasında bu incelemeler üzerine fikir alış-verişi yapılabilir. Bu çalışmalar öğrencilerin, yorum farklılığı üzerinde fikirlerini geliştirebileceği gibi, çaldıkları eserlerin yorumlarını; taklitten uzak yeni, farklı bir şekilde gerçekleştirebilmelerini sağlayabilir. Müziği daha dikkatli dinlemeyi öğretebilir bu sayede, öğrencilerin müzik kültürleri artar ve müzik dağarcıkları gelişir.

Schumann (Fenmen, 1997, S.80) "Genç Müzisyenlere Öğütler" isimli yazısında iyi bir müzikçi olmanın sırrını şöyle ifade etmiştir:

Aziz öğrenci, en önemli şey iyi bir kulağa ve çabuk kavrama yeteneğine sahip bulunmaktır. Yetenek gelişebilir ve yükselebilir de. Bu üstünlükler ise, günlerce kapanıp mekanik çalışmalara bağlı kalmakla değil, geniş müzik ilişkileri ve sık sık koro ve orkestra dinlemekle sağlanır.

4.SONUÇ

Geçmiş net olarak bilinmemekle birlikte, ilk kalıntılara M.Ö. 1700 yıllarında rastlanan, bu varsayım ile bugün yaklaşık 3700 yıllık kültür birikimine ve bu birikime destek veren geniş bir soy ağacına (guitarra morisca, guitarra latina, vihuela, lut, barok gitar, romantik gitar, vb.) sahip olan gitar, hiç şüphesiz ki bugünlere görkemli tarihinde kendisini yalnız bırakmayan; gerekli özen, disiplin, gayret ve yeteneğe sahip insanoğlu sayesinde gelmiştir.

İcat edildiği günden bugüne insanoğlu gitarı sevmiş, sevdirmiş, geliştirmiş ve bu süreçte öğrendiklerini metod haline getirerek bir sonraki kuşağa emanet etmiştir.

İşte bu yüzdendir ki, geçmişi bu kadar eskiye dayanmasına rağmen bugün dünyanın en yaygın müzik enstrümanlarından biridir ve hakkında yayınlanmış olan araştırmaların çokluğu, insanoğlunun kendisi hakkındaki merakının sona ermediğinin ve ermeyeceğinin işaretidir.

Bütün bu merak ve emek; gitarın sadece sevilen bir müzik enstrümanı olmasından değil, 3700 yıllık köklü kültüründen kaynaklanmaktadır. Bu nedenle müzik tarihinde gitar, çalışıldığı her dönemde geçmişinin esintilerini taşıyan ve o dönemin sanatsal anlayışını gelecek dönemlere taşıyarak zenginleştirebilen bir rol üstlenmiştir.

Bütün bu anlatılanlar ışığında, geleceğin müziğinde de gitarın tarihsel rolünü tekrarlayabilmesi için **klasik gitar eğitiminin boyutlarının** eğitimci ve öğrenci tarafından doğru biçimde kavranması gerekmektedir. Bugünün gitar eğitimcilerinin ve öğrencilerinin de amacı; geçmişte olduğu gibi, emanet aldıkları gitar müziği kültürünü bozmadan, geliştirerek ve yaygınlaştırarak sonraki kuşaklara aktarmak olmalıdır.

KAYNAKÇA

BROWN, C. (1996). "Çalgı Eğitiminde Nota Okuma Becerisinin Önemi", (çev. Nevhiz Ercan) **Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi**, Sayı.21.

CANGAL, N. (2004). **Müzik Formları**, Arkadaş Yayınevi, Ankara.

ÇİMEN, G.(2003). "Çalgı Çalmaya Bağlı Fiziksel Rahatsızlıklar", **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Sempozyumu**, Öncü Basımevi, Malatya, s.175.

ÇİLDEN, Ş. (2006). "Müzik Eğitimi Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi", **Ulusal Müzik E** **ğ** **S** nö-16.1 nü23.8 t5.9524

- UÇAN, A. (2005). **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum**, Evrensel Müzik Evi, Ankara.
- YÖNDEM, S. (2003). **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Hazırlık Sınıfı Gitar**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- SARAÇ, A. G. (1997). "Müzik Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Eğitim Programlarının Yeri ve Önemi", **Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi**, Sayı 23, s.23-25, Ankara.
- ŞENDURUR, Y. (2001). "Keman Eğ